

53105905: สาขาวิชาภาษาสันสกฤต

คำสำคัญ: ทิวาวทาน/อวทาน/กำเนิดและพัฒนาการของอวทาน

ปีพ.ศ. นาควรรณ: การศึกษาวิเคราะห์คัมภีร์ทิวาวทานเรื่องที่ 1-19. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อ.ดร. ชัยณรงค์ กลิ่นน้อย. 679 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแปลความทิวาวทานจากต้นฉบับภาษาสันสกฤตเป็นภาษาไทยและเพื่อศึกษาความเป็นมาและลักษณะของทิวาวทาน รวมทั้งภาพสะท้อนทางด้านต่างๆ ที่ปรากฏในทิวาวทาน

เบื้องต้นผู้วิจัยได้ปริวรรตทิวาวทานจากอักษรเทวนาครีเป็นอักษรไทยและแปลความทิวาวทานต้นฉบับภาษาสันสกฤตเป็นภาษาไทย จากนั้นก็ได้ศึกษาวิเคราะห์ทิวาวทานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการศึกษาพบว่า คำว่า อวทาน ปรากฏทั้งในงานวรรณคดีภาษาแบบพระเวท ภาษาสันสกฤตมาตรฐาน และภาษาสันสกฤตแบบผสมซึ่งความหมายที่พบใช้ก็สอดคล้องกับเนื้อหาหลักของวรรณคดียุคนั้นๆ อวทานยุคเริ่มแรกมีแหล่งที่มาจากคัมภีร์เก่าๆ คือพระสูตร พระวินัย พอมานในชั้นหลังส่วนใหญ่จะนำเนื้อหามาจากอวทานที่มีมาแต่เดิม อวทานในยุคแรกๆ มักไม่ปรากฏระยะเวลาและนามผู้ประพันธ์ ภาษาที่ใช้ก็เป็นภาษาที่เรียบง่ายกล่าวคือ ใช้สำนวนซ้ำไปซ้ำมา เนื่องจากมุ่งเน้นสั่งสอนหลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นหลัก เมื่อระยะเวลาผ่านไปความประณีตในการใช้ภาษาประพันธ์เริ่มเพิ่มมากขึ้น ปรากฏการใช้อลังการทั้งทางเสียงและทางความหมาย รูปแบบการประพันธ์เริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากแต่เดิมที่เป็นร้อยแก้วสลับด้วยร้อยกรอง ภายหลังผู้ประพันธ์เริ่มนำรูปแบบการประพันธ์ที่เป็นร้อยกรองล้วนมาใช้ มีการเลือกสรรคำให้ความสำคัญกับการประดับตกแต่งทางภาษาแต่ถึงกระนั้นในเรื่องของสาระสำคัญที่วรรณคดีประเภทอวทานมุ่งเน้นคือ การสั่งสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ก็ได้ลดหย่อนลงไปแม้แต่น้อย

ทิวาวทานเป็นคัมภีร์พุทธศาสนาภาษาสันสกฤตที่รวมเรื่องราวไว้จำนวน 38 เรื่อง เป็นวรรณคดีประเภทอวทานในยุคแรกเริ่มซึ่งไม่ปรากฏนามผู้ประพันธ์ และน่าจะเรียบเรียงขึ้นก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 3 หรือก่อนนั้นราวคริสต์ศตวรรษที่ 1 และรวบรวมเสร็จไม่น่าจะเกินคริสต์ศตวรรษที่ 4 อีกทั้งเนื้อเรื่องบางส่วนของทิวาวทานน่าจะเรียบเรียงขึ้นราว 200 ปีก่อนคริสตกาล และเรียบเรียงเสร็จราวคริสต์ศตวรรษที่ 6 การจัดวางรูปแบบของคัมภีร์นี้ไม่มีความเชื่อมต่อกัน ทิวาวทานส่วนที่เป็นร้อยแก้วประพันธ์ด้วยภาษาสันสกฤตมาตรฐาน โดยเฉพาะในส่วนท้ายคัมภีร์มีความเป็นสันสกฤตมาตรฐานอย่างสมบูรณ์ ยกเว้นส่วนที่เป็นร้อยกรองเท่านั้นที่ประพันธ์ด้วยภาษาสันสกฤตผสม รูปแบบการประพันธ์เป็นแบบจัมปู การใช้ภาษาในอวทานแต่ละเรื่องมีทั้งส่วนใช้ภาษาที่เรียบง่ายตรงไปตรงมา ในขณะที่เดียวกันก็มีส่วนที่ใช้ภาษาอย่างประณีตพรรณนาเรื่องไว้อย่างเด่นชัด มีการเปรียบเทียบให้ผู้อ่านได้เห็นภาพ ปรากฏทั้งศัพท์หลังการและอรรถาธิบาย

เรื่องราวที่ปรากฏในทิวาวทานประกอบไปด้วยข้อมูลที่สำคัญสะท้อนให้เห็นความเป็นอยู่ของชีวิตผู้คนในครั้งพุทธกาลหรือช่วงต้นหลังพุทธกาล มีรูปแบบการปกครองประกอบไปด้วยระบบราชาธิปไตยที่เห็นว่าการปกครองเป็นของกษัตริย์ทั้งในรูปแบบที่กษัตริย์มีอำนาจโดยเด็ดขาด และกษัตริย์ไม่ใช่ผู้มีอำนาจสูงสุดแต่เป็นผู้ใช้อำนาจในทางที่ถูกที่ควร และปรากฏรูปแบบการปกครองระบบคณาธิปไตย

ด้านสังคมระบบสังคมยังคงปรากฏระบบวรรณะอยู่ ส่วนบทบาทของคนในสังคมอินเดียในยุคสมัยนั้นยังคงแบ่งหน้าที่กันชัดเจนตามระบบวรรณะทั้ง 4 และอินเดียในยุคสมัยนั้นนับว่าเป็นชาติที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจมาก อาชีพหลักของผู้คนในสมัยนั้นมีอยู่สองภาคส่วนใหญ่ๆ คือภาคการเกษตรซึ่งประกอบด้วยการเพาะปลูก และการปศุสัตว์ และภาคการค้าพาณิชย์ซึ่งมีทั้งการค้าในส่วนภาคพื้นทวีป และการค้าทางมหาสมุทร ในการจัดการศึกษาเด็กทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคโดยไม่มี การจำกัดชนชั้นวรรณะ

ด้านวัฒนธรรมและประเพณีสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการบริโภค การแต่งกายของยุคสมัยนั้นโดยได้กล่าวถึงชื่อของอาหารเครื่องดื่มต่างๆ เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ แม้ว่าทิวาวทานจะเป็นวรรณคดีพระพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นนำเสนอหลักคำสอนทางพุทธศาสนาทว่ายังสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตแบบพราหมณ์-ฮินดู โดยเฉพาะพิธีที่ต้องปฏิบัติในแต่ละช่วงระยะเวลาของชีวิตหรือพิธีสังสาร

ด้านศาสนา กล่าวถึงหลักความเชื่อซึ่งจะมุ่งเน้นสอนให้เชื่อเรื่องพระพุทธเจ้าและเรื่องกรรม และยังเน้นให้ปฏิบัติตามหลักกรรมบถ อีกทั้งมีการกล่าวถึงพุทธศาสนสถานคือสถูปและเจดีย์ และรูปแบบของการสักการะในยุคสมัยนั้นซึ่งมีอย่างต่างๆ เช่น การถวายก้อนดินเหนียว ดอกไม้ พวงมาลัย ประทีป เป็นต้น

ภาควิชาภาษาตะวันออก

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2556

53105905: MAJOR: SANSKRIT

KEY WORD: DIVYĀVADĀNA / AVADĀNA / ORIGIN AND DEVELOPMENT OF AVADĀNA

PATTAMA NAGAVARN: AN ANALYTICAL STUDY OF THE DIVYĀVADĀNA :
AVADĀNAS 1-19.

THESIS ADVISORS: DR. CHAINARONG KLINNOI, Ph.D. 679 pp.

This thesis aims at translating the **Divyāvadāna** from Sanskrit text into Thai and also at studying the history, characteristics, and the other reflection of it.

Initially, the researcher transliterated the **Divyāvadāna** from the **Devanāgarī** alphabet into the Thai alphabet and translated the **Divyāvadāna** from Sanskrit text into Thai. Then it has been studied and analyzed as the aims are specified.

The result of study shows that **Avadāna's words had appeared in many genres** of the literature: the Vedic language, the classical Sanskrit, and the mixed Sanskrit. Its meaning involved with the contents of the literature in that age. In the first age, it had a source of the old scriptures: Sutra and Vinaya. Its contents had been referred after. **Time of its writing and author's name had not been specified in the first age. Its language was easy and simple and smooth without the repeated idioms, because Buddhist Dhamma had been emphasized. When the long time had passed, the beauty in the composition was applied more and more. The beauty of its rhythm and meaning was found more. The formation of writing as the composition was changed into the composition with poesy. After time to time, author started forming his work as the pure poetry what had been made beautifully, but Dhamma in Buddhism was not devalued.**

Buddhist Sanskrit Divyāvadāna was collected for the thirty-eight stories, which were the literacy Avadāna in the first age, which did not specify the author's name, and were written before the third century A.D. or before that in first century. Then it had been already written and collected around the century VI, including its content of them might be composed about two hundred years ago before the Christ era and were finished on the century VII. So its formation was not connected together smoothly. Divyāvadāna prose was written by pure standard Sanskrit. Specially, it was the absolute and standard in the final part except for the part of poesy what was written on the mixed Sanskrit and on its formation as Champu. Some stories had either of which the simple or the great language narrated to compare on aureate language and exposition of thesaurus so that the readers could imagine on it.

The most important information reflected the life's way of people had lived in early Buddhist era. Their systems of rule were the monarchy system: either the absolute or properly monarchy rule including the oligarchy.

For the society, the social system had the caste, but the role of people in India in that age was provided on the order of the four castes. Exactly, India in the past was the most prosperity in the economy. Their occupations were divided into two parts: agriculture what consisted of the plants and livestock and trade on the different continents and on the sea. For an education, children had had the equal to it without bias on account of the caste.

For the culture or the tradition, it reflected the materialism specified on the names of food, beverage, and ornament. **Although Divyāvadāna was the literature to expose the life's way of the people in the old age, it had reflected the rules and rites in each time.**

For the religions, it was meant to faith in Buddhism emphasizing the history of the Buddha and Karma including the practice along the law of Karma. Moreover, it is said that there had the pagodas in Buddhism and many worshipping matters such as soil, flowers, garlands, and oil for the fire.

Department of Oriental Languages

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2013

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องด้วยความอนุเคราะห์ กำลังแรงใจจากบุคคล
หลายๆ ฝ่าย ผู้วิจัยจึงสำนึกและซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ผู้มีพระคุณท่านแรกที่ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบคุณคือ อาจารย์ ดร. ชัยณรงค์ กลิ่นน้อย
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่างๆ อันมีคุณค่ายิ่งต่อการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์

อนึ่ง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สำเร็จโดยสมบูรณ์หากปราศจากคำแนะนำอันมีคุณค่ายิ่ง
ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ มาลัย) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิรพัฒน์
ประพันธ์วิทยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ มั่งมีสุขศิริ และอาจารย์ ดร. ชัยณรงค์ กลิ่นน้อย ผู้วิจัย
จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดีทุกท่านที่ให้ความ
ความรู้ ให้คำแนะนำและประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาไพศาล วรธมโม คุณพ่อผู้เป็นครูคนแรกที่คอยปลุกฝัง
เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาอย่างขยันขันแข็งสนับสนุนในการศึกษาอย่างเต็มที่ อีกทั้งเข้าใจในลูกๆ
และเปิดโอกาสให้ก้าวเดินไปในเส้นทางชีวิตอย่างเต็มที่และเป็นอิสระ

ขอขอบคุณครูน้ำผึ้ง สุสี และอาจารย์ชลภัสสรณ์ บินอิบรอฮีมผู้เป็นทั้งพี่และเพื่อนที่คอย
ช่วยเหลือและให้การสนับสนุนมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณพระมหาเสกสรรค์ สว่างศรี และ
ดร. สาโรจน์ บัวพันธุ์งาม เพื่อนผู้คอยช่วยเหลือและแนะนำในเรื่องของการแปลคัมภีร์ที่ใช้สำหรับ
งานวิจัยครั้งนี้ รวมถึงขอขอบคุณพระอานนท์ วชิรพุทธคุณ อาจารย์จ๋อม พี่แนน พี่อู๋ กุ้ง ตักแตน
และเพื่อนๆ พี่ๆ ที่มีอาจจะกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้ทุกคนที่ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักว่าไม่ว่าจะอยู่ใน
ภาวะใดเพื่อนก็จะอยู่ด้วยกันเสมอ

สุดท้ายขอขอบคุณ คุณสุรัช ปูรวนิกุลนา ผู้เป็นกำลังแรงใจและคอยเคียงข้างผู้วิจัยตลอด
ช่วงระยะเวลาที่ต้องอาศัยความพยายามอย่างมากนี้ ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยสามารถผ่านช่วงเวลาแห่งความ
พยายามนี้ได้ง่ายขึ้น และอีกหนึ่งแรงใจเล็กๆ ที่สร้างพลังใจอันใหญ่ยิ่งได้เป็นอย่างดีนั่นคือ “เพลง
แสงสุดท้าย” ขอขอบคุณพี่ๆ วงบอดี้แสลมที่สร้างบทเพลงดีๆ “ชีวิตเริ่มต้นที่คำว่าฝ่าฟัน ขอเพียงใจ
เราเท่านั้นไม่หวั่นไหว บทชีวิตของเรา เราจะทำให้มีความหมาย” อันเป็นบทเพลงที่คอยกระตุ้น
ปลุกเร้าจิตใจให้อีกเข็ม ส่งเสริมพลังใจและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นที่จะลุกขึ้นมาทำ
วิทยานิพนธ์ในทุกๆ วัน

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่คุณบิดามารดา
ครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดียิ่งเสมอมา